No 61.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 30. *LIPCA ROKU* 1799. *we WTOREK.*

z Berlina dnia 23. *Lipca.*

Przybył tu z *Eutin* Xiąże *Wilhelm de Würtemberg* Generał-Leutnant *Duńſki*, tudzież Poseł *Roſſyiſki* Hrabia *Panin z Karlsbadu.*

z Wiednia dnia 20. *Lipca.*

Podług rapportow Arcy-Xiążęcia *Karola* nieprzyiaciel na dniu 3. t. m. attakował Generała *Jellachich* ſtoiącego na prawym brzegu rzeki *Still* aż do *Schwitz* i *Brunen*, z początku cały łańcuch forpocztow złamał, lecz za nadeyściem poſiłkow nieprzyiaciel znowu w wielu punktach zoſtał attakowanym, ze ſtratą odpartym, a potym za *Joſtberg* ku niższemu *Egeri* ściganym, wyższe zaś *Egeri* osadzone ieſt woyſkiem. Rownie po attaku przedſiewziętym przez lewe ſkrzydło Generała *Jellachich* nieprzyiaciel cofnąć ſię był przymuszony. Na dniu 6 nieprzyiaciel z przemagaiącą ſiłą uderzył na ſtoiącego pod *Offenburgiem* Generała *Meerveldt*, i przymuſił go do opuszczenia *Offenburga*, nieprzyiaciel wszelako za walecznym odporem woyſk naszych nie mogł daley wkraczać, a Generał *Merveld* obiął nazad toż samo ſtanowiſko, ktòre przed attakiem pod *Offenburgiem* zaymował. W oſtatniey tey potyczce podług powieści zaiętego w niewolę officera *Francuzkiego*, reszta 10go i 23 regimentu kawaleryi *Francuzkiey* zupełnie znieſiona zoſtała. Potyczka ta nie pociągnęła dalszych za ſobą ſkutkow, gdyż nieprzyiaciel zaraz potym do *Marlen*, *Wildſtätt* i *Links* cofnął ſię, a na dniu 8 *Offenburg* znowu przez naſze woyſka zaiętym zoſtał. Naſza ſtrata nie ieſt wielka.

F. M. *Kray* pod dniem 12 t. m. donoſi, iż w nocy tegoż ſamego dnia wysypane baterye zaczęto połączać przykopem, dla utworzenia tym ſposobem doſkonałey paralelli. Z resztą wszelkie roboty około oblężenia tak tey fortecy, iak cytadelli *Alexandryiſkiey* nayuſilniey ſą przyſpieszane.— Na Seymie Rzeszy w *Ratyzbonie* na dniu 12 t. m. oddany zoſtał dekret Cesarſki tyczący ſię ſtanu woiennego Rzeſzy, tudzież oznaczenia nowych mieſięcy *Rzymſkich.*

z Londynu dnia 12. *Lipca.*

Dziś po południu Krol przybywszy do izby Lordow zamknął ſeſſyą Parlamentu naſtępuiącą mową. Milordowie. „ Po oznaymionych wam na początku zagaienia teraznieyszego Parlamentu pomyślnych widokach, naſtąpiły odtąd ſzczęśliwe wypadki nad wszelkie moie nayżywsze nadzieie. Przez powodzenie oręża woyſk Cesarſkich pod rozkazami Arcy-Xiążęcia *Karola*, większa część *Szwaycaryi* odzyſkała dawną ſwoią Religią prawa i wolności, a nieprzerwane i okazałe zwycięztwa połączonych armiow pod dowodztwem F. M. *Suwarow* wkrotkim czaſie, ktòry od rozpoczęcia kampanij upłynął, bliſko już prawie dokończyły uratowania *Włoch* z pod cię żącego jarzma Rzpltey *Francuzkiey.*— Stałość i dzielność ktòre ſię dały widzieć w radzie ſprzymierzeńca moiego Imperatora *Roſſyiſkiego*, zaufane ziednoczenie i porozumienie iakie ſzczęśliwym ſposobem pomiędzy nami zagruntowane zoſtało, poſtawi mię w ſtanie użycia potężnych śrzodkow, ktòre mi powierzyliście z naywiększą korzyścią, a to w celu aby na trwałych zasadach bespieczeńſtwo i honor kraju, tudzież wolność i niepodległość *Europy* poſtawić. Mam ukontentowanie ſpoſtrzegać, iż ſpokoyność wewnętrzna w Kroleſtwie moim *Irlandyi* ieſt znowu przywrocona. Oddalenie pozoſtałey ieszcze iedynie potęgi morſkiey nieprzyiaciela, do daleko odległych okoſic, musi prawie całkowicie zniszczyć płoche nadzieie obcey pomocy, które umieli zdraycy kraju i niechętni utrzymywać. Wszakże naywiększa pewność naſza względem bespieczeńſtwa *Irlandyi*, powinna polegać ſtatecznie na doświadczoney gorliwości i męſtwie woyſk moich i na niewzruſzoney wierności, tudzież dobrowolnych uſiłowaniach ſtałych poddanych obu Kroleſtw moich. Oſtateczne zabespieczenie procz tego *Irlandyi* nie może być zagruntowane, iak przez ściſłe i zupełne ziednoczenie z W. *Brytannią*, poſtrzegam zaś z ukontentowaniem iż oświadczone w tey mierze przez liczne i znakomite klaſſy poddanych moich *Irlandzkich* zdania, potwierdzaią nadzieię, iż dokonanie tego wielkiego i zbawiennego dzieła będzie ſkutkiem połączonych życzeń rownie iak niewątpliwą i wspolną korzyścią obu Kroleſtw moich. Srzodki przezorności użyte przez was do przytłumienia tych niebespiecznych i burżliwych towarzyſtw, ktòre założone były w celu rozszerzenia wszyſtko wſtrząsaiących zasad rewolucyi *Francuzkiey*, bardzo ſą zgodne z okolicznościami, teraźnieyszemi, i konſtytucyi naszey ieszcze większe bespieczeńſtwo nadały.

Mci Panowie izby niższey. Nadzwyczayne ofiary ktòre uczyniliście w teraźnieyszym czaſie dla wsparcia poddanych moich, użyte są z mądrością ku temu, aby wſzyſtkie potrzeby tey ſtanowiącey chwili mogły być dzielnie zaſtąpione. W tymże ſamym czaſie dopomogliście do utwierdzenia kredytu publicznego, przez oznaczenie ſyſtematu ſkarbowego rownie dla was iak dla potomności pożytecznego, a ochocza gotowość do dźwigania tak znacznego ciężaru, przekonywa razem o dobrym ſpoſobie myślenia, wierności i duchu publicznym ludu moiego.— *Milordowie i Mci Panowie.* Nie można porownywać zdarzeń roku teraźnieyszego, z ſtanem i poſtacią *Europy* iaką była choćby tylko przed kilku mieſiącami, żeby nie poznać z upokarzaiącemi dziękami widoczną pomoc Opatrzności Boſkiey, ktòra oddaliła niebespieczeńſtwa zagrażaiące od tak dawna upadkiem wſzyſtkich uſtaw świata polerownego. Powinniśmy ſię ſpodziewać iż taż ſama zaſłaniaiąca nas Opatrzność nie odeymie nam wsparcia w dalszych wypadkach tey walki, i doprowadzi nas nakoniec do takowego ſtanu, ktory przyszłey potomności okaże cudowny przykład niemożności utrzymania ſię każdey władzy na nieſłuſzności, łupieztwie, i bezbożności ugruntowaney, a razem okaże niepodobieńſtwo zniszczenia w ſposobie trwałym związkow pomiędzy ſzczęściem i cnotą ludu zachodzących.— Poczym Parlament aż do dnia 27 Sierpnia limitowanym zoſtał.

Admiralicya otrzymała teraz wiadomość niezawodną, iż flotta *Francuzka* nie była w *Tulonie* na dniu 20 Czerwca. Jeſt tu powszechnym mniemaniem, iż popłynęła do *Malty*, a ztamtąd daley ku *Egiptowi.* Wyrazy mowy Krolewſkiey zdaią ſię toż ſamo wſkazywać.— 30. ſtatkow w *Portsmuth* maią wziąść na ſiebie 3 tyſiące woyſka do tayney wyprawy, rownie iak dwa okręty woienne *Wassenaer*, i *Dordrecht.* P. *Motz Niemiec* będzie użyty za kommiſſarza generalnego przy tey armij.— *Barthelemi* i G. *Willot* przybyli już do *Londynu.*— Sławny także wieku naſzego poeta abbé *de Lille* wczoray ſtanął tu w *Londynie.* Depesze przybyłe z *Placencyi* pod dniem 23 Czerwca donoszące o zaięciu cytadelli *Taryńſkiey*, i o zwycięztwie odnieſionym na G. *Macdonald*, ogłoszone zoſtały w gazecie Dworſkiey. Armaty z *Towru i Parku* rownie także ogłoſiły toż zwycięſtwo.— P. *Gartschore* ſekretarz prywatny P. *Dundas*, wyiechał ztąd nagle z ważnemi depeszami. Lord *Grenville* donioſł mu, iż interess ieſt wielkim, i że tylko 24 godzin ma czasu do wybrania ſię w drogę. Nikt ieszcze nie wie do jakiego portu odiechał, lecz depesze ſą tak wysokiey wagi, iż ich zwyczaynemu kuryerowi powierzyć nie można było.

z Paryża dnia 13. *Lipca.*

W krwawych bitwach d. 17. 18. i 19. od ſtrony *Placencyi* zaszłych, Generał *Grandjean* był rannym, Generał *Olivier* miał nogę od kuli urwaną, Generał *Rusca* nogę poſtrzeloną, Generał *Blondeau* zoſtał rannym w ramie. Dywizya Generała *Victor* cofnawszy ſię dnia 20. ku *St. George* zoſtała tam attakowaną; zapalczywa bitwa przez cały dzień trwała, nakoniec dywizya cofnęła ſię nie bez trudności ku *Fornuovo*, a potym do *Vareze* i *Pontremoli.*

Liſt z *Genui* pod dniem 30 Czerwca zawiera w ſobie naſtępuiące opisanie: „ Po nieszczęśliwych rozprawach między naszemi i nieprzyiacielſkiemi woyſkami, Generał *Macdonald* widział ſię przymuszonym uſtąpić aż do *Piſtoi* w *Toſkanij*, dokąd przybył dnia 28. t. m. Nieprzyiaciel nieuczynił dotąd żadnego przedſięwzięcia do ścigania onego, i utrzymuiemy ſię przynaymniey przy naſzey kommunikacyi między Armią *Neapolitańſką* i Armią Generała *Moreau* przez wschodnią część *Liguryi.* Lubo te ſzwanki odmieniły zupełnie poſtać naszych intereſſow we *Włoszech*, i zniszczyły po większey części naypięknieysze nasze nadzieie, atoli poki tylko ta kommunikacya trwać będzie, poty droga do powrotu *Francuzom* znayduiącym ſię ieszcze w *Toſkanij* lub w niższych *Włoſzech*, nie ieſt zamkniętą, i w przypadku nowych niepomyślności, będą zawsze mogli przeyść drogą *Sarzany* i *Seſtri di Levante* do *Genui.* Dywizye *Lapoype* i *Victora*, lubo uszkodzone w cofaniu ſię na gury *Liguryi* przez dolinę *Taro*, zaymuią iednak wąwozy *Appeninow Genueńſkich* i ſtrzegą drogi z *Corniche* do wschodniey *Liguryi.* Generał *Moreau* znayduie ſię w naſzym mieście. Jego korzyści nie mogą poyść na wagę z ſtratami *Macdonalda*, a powrot iego Armii odeymuiąc nam boiazń z pobliſkości nieprzyiaciela, pomnożył naszą troſkliwość względem iey wyżywienia; krążąca flotta *Angielſka* nie każe nam ſię ſpodziewać dowozu żywności morzem. Do zachodniey części naszego kraiu wyſłano woyſka w celu zaięcia ſtanowiſk części *Corniche* prowadzącey do *Nicei*, i oparcia ſię przedſięwzięciom nieprzyiaciela na iey przecięcie, gdyby prowadził ſwoie woyſka przez dolinę *Oneille* lub przez drogę z *Cewy* ku *Sawonnie* idącą, iak naturalnie ſpodziewać ſię należy; nic w tym momencie nie ma ważnieyszego, iak zapobieżenie temu zamiarowi, ktoryby zmierzał do przecięcia nam kommunikacyi z *Niceą.*

Inny liſt z głowney kwatery w *Genui*, ieſt naſtępuiącey treści: „ Z oſtatniego liſtu mego mogłeś poznać, ileśmy nadziei pokładali w połączeniu prawie niezawodnym Armiow Generała *Moreau* i *Macdonald.* Obay ci Wodzowie iuż byli korzyści odnieśli osobliwie *Moreau* pod *Alexandryą*, gdy nagle *Macdonald* przez przemagaiącą ſiłę nieprzyiaciela i coraz wzraſtaiące wzmocnienia jego, przymuszony był opuścić *Parmę*, *Reggio*, *Mo-*

denę i cofnąć ſię w kray *Toſkańſki.* Dywizya Generała *Victor* która aż do *Placencyi* przedarła ſię, ucierpiawszy dosyć, cofnęła ſię w góry *Genueńſkie.* Dywizya Generała *Lapoype* śpiesznie ku *Bobbio* odsunęła ſię. Nakoniec ſam *Moreau*, który po bitwie na dniu 20. pod *Alexandryą*, aż do *Voghera* i *Pawij* wkroczył, przymuszonym był opuścić te korzyści, i nazad do *Genui* ſię cofnąć. Dopiero po długich i uporczywych bitwach, *Macdonald* do cofnienia był przywiedzionym. Bił on ſię przez cztery dni ciągle. Czwartego dnia obie ſtrony z rozpaczą walczyły; i wſzyſtko inaczeyby było poszło, gdyby *Suwarow* z poſiłkiem od 18. tyſięcy ludzi nie był pospieszył. Z drugiey ſtrony odbieramy wizdomość o poddaniu ſię Cytadelli *Turyńſkiey*, wypadek przeszkadzaiący nam kommunikacyi z *Szwaycaryą*.

Donoszą z *Nicei* pod dniem 30. p. m. „Statki naszych brzegow nadmorſkich poſtrzegły dnia wczorayszego konwoy *Francuzki* z 36. do 40. zaglow złożony; mowią iż ieſt naładowany zbożem. Ten konwoy wszedł do ſtanowiſka *Villefranche* Kantonu *Nicei.* Generał *Grenier* wyiechał z tego miaſta w tym poranku przeszło z 10. tyſiącami woyſka, i ma zaſtąpić do *Coni* Generała *Musnier*.

Dnia wczorayſzego Policya rozkazała zamknąć wſzyſtkie domy do gry ſłużące.

Donoszą z *Briançon* iż nieprzyiaciel pokazuie ſię czasami na wzgorkach pobliſkich od tego miaſta. Przybywaią tam codziennie konſkrypcyini, ktorzy natychmiaſt ſą wyſyłanemi na granice.

Pod dniem 2 donoszą z *Chamberi* co naſtępuie: Dnia dziſieyszego ſłyſzeliśmy mocne z armat ſtrzelanie trwaiące od 6. godziny zrana, aż do 8. wieczorem; lecz ponieważ miaſto otoczone ieſt gorami ktore odmieniaią dyrekcyą wiatru, nie można było rozeznać, czyli te wyſtrzały pochodziły od *St Bernard*, gory *Cenis*, *Briançon*, lub od *Szwaycaryi*. Nayſtarsi Kapitanowie przechodzącego tędy garnizonu *Turyńſkiego* wyznaią, iż w życiu ſwoim niewidzieli nic tak ſtraſznego, iak ogień ktory *Auſtryacy* do tey twierdzy przez 60. godzin dawali. Cytadella była prawie w proch obrocona, co zdaie ſię uſprawiedliwiać obwinienie Generała *Fiorelli*.

Wyrok Dyrektoryatu pod dniem 9. zawiera w ſobie: Generał dywizyi *Marbot*, mianowany ieſt kommendantem 17tey Dywizyi woienney, na mieysce Generała *Joubert* przeznaczonego do dowodzenia Armią *Włoſką*.

Innym wyrokiem Ob. *Bourdon* Kommiſſarz Marynarki w *Antwerpij*, mianowany ieſt Miniſtrem Marynarki na mieysce Ob. *Brueix* teraźnieyszego kommendanta flotty *Francuzkiey*.

Podług rozkazow Miniſtra woiennego, Officerowie wſzelkiego ſtopnia pod reklamacyą w *Paryżu* będący, maią ſię natychmiaſt udać do ſwoich Departamentow, dla umieszczenia ſię w batalionach poſiłkowych.

Mowią, iż Ob. *Talleyrand* zdaie ſię zamyślać złożyć ſwoią dymiſſyą, lecz niechce ażeby rozumiano, iż to uczyni z tych ſamych powodow co dawni Dyrektorowie, mniemaiąc ſię być bespiecznym od podobnych zarzutow. Wydał teraz odpowiedź, która, mowi *Przyiaciel Praw*, zbiia wszyſtkie obwinienia przez iego nieprzyiacioł czynione.— *Championnet* wyiechał z funduszami dla uporządkowania Armi *Alpeyſkiey*.

Dnia 8. Dyrektoryat wydał rozkaz, ażeby miniſtrowie związkow zewnętrznych, woyny, i ſkarbu podali mu w przeciągu iedney Dekady wyszczegulniaiący rapport o czynnosciach Agentow politycznych i kommiſſarzow cywilnych wyſłanych do Armiow *Francuzkich* nad *Renem*, w w *Helwecyi* i we *Włoszech*.

Mowią, iż G. *Macdonald* wyieżdża do *Paryża* dla poratowania ſwoiego zdrowia.

Prudhomme umieszcza w dziſieyszym ſwoim Dzienniku Maniſeſt Ludwika XVIII. który ſię zaczyna od tych ſłow: *Pomimo baczność waszych tyranow, ten maniſeſt doydzie do was, wierne ręce potrafią go rozmieść.* etc.

Dnia 27. Czerwca woyſka *Auſtryacko-Roſſyiſkie* w wielkich ſiłach przypuściły attak do *Feneſtrelles* (miaſto *Piemontu* przy granicach *Francyi*) Ta twierdza opatrzona ieſt żywnością na pultora mieſiąca; gdyby miała wpaść w ręce nieprzyiacielſkie, utracilibyśmy 80. armat polowych i wszyſtkie ammunicye, ktòre tam G. *Moreau* przeſłał, oprocz 120 ſztuk wielkiego kalibru, ktòremi ſą osadzone trzy zamki.

Dnia wczorayszego wieczorem ſpokoyność publiczna *Paryża* była nieco zamięszaną. Około godziny 9. niezmierny tłum ludu zaymował terras *des Feuillans*, ulice *des Orangers*, dziedziniec raytszuli, i wszyſtkie weyścia do ſali, gdzie ſię zgromadza *Towarzyſtwo Ludu.* Liczne patrole Grenadyerow Ciała Prawodawczego i inwalidow przebiegały ogrod. Nagle lud niespokoyny zawołał: *Niech żyie Rzplta!* niech uſtąpią Jakobini. Każdy pospiesza ku mieyscu, z ktòrego wychodzą te wrzaſki. Tłumy i odgłoſy ſię pomnażaią. Członki towarzyſtwa wybiegaią z ſali; lud pospiesza za niemi: ieden człowiek gruby a krotki, rzuca ſię ku pierwszemu patrolowi Grenadyerow, i mowi, iż to ſą Szuani, ktòrzy wołali *Niech zginie Rzplta.* Grenadyerowie nie wchodząc w rzecz, wpadaią na lud z bagnetami: znayduiąca ſię tam przypadkiem kobieta zoſtała ranną; każdy szuka ſwego bespieczeńſtwa w ucieczce; żołnierze gonią za uciekaiącemi, zabieraią naypierwszych i prowadzą do więzienia. Członki zgromadzenia tym przypadkiem ucieszeni przechodzą ogrod wołaiąc: „To ſtanie za zwycięztwo nad nieprzyiaciołami.„ Takim to ſposobem (mowi ieden Dziennik) ſiła zbroyna poſtąpiła ſobie z ſamowładnym ludem w iego Narodowym ogrodzie, rozwięzuiąc bagnetami kweſtyą o ſamowładności ludu.

Niektore Dzienniki zapewniaią, iż flotty *Francuzka* i *Hiszpańſka* wypłynęły z *Kartageny*, i udały ſię ku ciesninie *Gibraltarſkiey* dla przeyścia oney.

Wyrok Dyrektoryatu pod dniem 5 t. m. przez *Redaktora* ieszcze nieogłoszony, nakazuie uformowanie Armij zacząwszy od *Nowego Brisach* aż do *Duſſeldorfu* pod imieniem Armij *Renu.* G. *Moreau* będzie iey Generałem kommenderuiącym, a tym czasowym G. *Muller*.

Od dnia 8. t. m. ſkoro ſię tylko dowiedziano o ſpoſobie iakim ma być wybierana ſumma ſtu millionow, iaki taki myśli o pozbyciu ſię ſwoiey karety, karyolki, koni, i części ſwoich ſługących. Lecz zapominaią, iż taxa ta ſtoſować ſię będzie do tych ſprzętow, ktore kto w tym momencie poſiada, a tak ta oſtrożność nikomu nic niepomoże.

Wyrok Dyrektoryatu d. 13. Prairial (1. *Lipca.*) „Dyrektoryat Wykonawczy na Rapport Miniſtra Woiennego ſtanowi: Artykuł I. Cofnięte ſą wſzyſtkie wyroki i decyzye uwalniaiące od ſłużby Rekwizycyoniſtow i Konſkrypcyinych, uczniow ſzkół politechnicznych, moſtow, grobel, min, geografij, aeroſtatyki, malarſtwa, rzeźby, architektury, uczniow ſzkoł *Alſortſkiey* i *Lugduńſkiey*, uczniow konserwatorium muzyki, officyaliſtow przy kopalniach, przy fabrykach cukru, prochu, ſaletry i innych towarzyſtw publicznych, zwożczykow od ekwipażow woiennych, officyantow i robotnikow przy fortyfikacyach, ſłużących przy ciałach, oraz pocztmiſtrzow i poſtylionow. Art: II. Ci rekwizycyonisci i konſkrypcyini obowiązani będą powrocić natychmiaſt do tych korpusow, do których byli wcieleni.— Art: III. Konſkrypcyini drugiey i trzeciey klaſſy przywiązani do tych ſzkoł lub funkcyow, na ktorych los padnie, w pięć dni od ogłoszenia ninieyſzego wyroku, będą mogli być zaſtąpieni przez nominacyą Adminiſtracyi Municypalney ſwoich okręgow. W tym zaſtąpieniu ſtoſować ſię będą do urządzeń Artykułow 12. i 19. inſtrukcyi 29 Germinal.—Art: IV. Uczniowie ſzkoły Politechniczney i rozmaitych ſzkoł obowiązani udać ſię do Armiow, będą mogli weyść pomiędzy Saperow lub do regimentow artylleryi, ieżeli maią wzroſt iakiego te korpusy wymagaią. Miniſter Woienny znayduie ſię w obowiązku uſkutecznienia ninieyszego wyroku, który drukowanym nie będzie."

Nowe *Towarzyſtwo Patryotyczne* zgromadzaiące ſię w dawnym mieyscu Rady 500 w *Tuilleries*, przepisawszy ſobie organizacyą, uformowało Kommiſſyą dla poznania i przypuſzczenia kandydatow. Znaydowaliśmy ſię na tym pierwſzym zgromadzeniu, mowi *Pruedhomme* w ſwoim Dzienniku, widzieliśmy tam dzielnych Republikanow. Lękliwi Obywatele powinni nabrać odwagi; mądrość i cnota przewodniczą czynnościom tego zgromadzenia, które ſię ſtało w teraźnieyſzych okolicznościach potrzebnym. Wzięto tam za prawidło, iż żaden adreſs lub oſkarżenie bez podpiſu podane, nie będzie czytanym. Oby ten przykład nasladowanym był po Departamentach. Seſſya zakończyła ſię na hymnie *Marsylczykow*.

Prawdaż to ieſt, iż wspaniały korpus Ciała Prawodawczego żąda wyiść na granice. Ten czyn poświęcenia ſię ieſt pięknym lecz razem ſprawiedliwym. W tym momencie gdy młodzież, nadzieie oyczyzny, odrywa ſię od rolnictwa, kunsztow, nauk, i pieszczot matek, byłoby hańbą dla woyſkowych, ktòrzy przez ſwoią gorliwość i męſtwo zaſłużyli na honor ſtrzeżenia bespieczeńſtwa reprezentacyi Narodowey, ażeby mieli zoſtawać w bezczynności, gdy Oyczyzna ieſt zagrożona. Powinni dzielić niebespieczeńſtwo i chwałę ſwoich braci woiennych. Straż Dyrektoryatu Wykonawczego zapewne ich naśladować będzie. Ciało Prawodawcze ani Dyrektoryat nie potrzebuią armat ani żołnierzy; Ich bespieczeńſtwo polega na ich elekcyach. Niech doſtrzegaią wolności, rowności, ſprawiedliwości, a wszyscy obywatele zrobią z ſiebie w około ſwoich Reprezentantow ſpiżowe przedmurze, nierownie mocnieysze niż wielkie ſłowa *Nienaruszalność i wyięcie zpod opieki Prawa* (*Prudhomme.*)

Kluby czyli towarzyſtwa Ludu bardzo ſię wzmagaią. Klub w raytszuli założony, liczy przeszło 600 członkow, pomiędzy ktòremi 160 reprezentantow znayduie ſię. W *Wersalu* podobny Klub ieſt poſtanowiony. Tuteyſze towarzyſtwo przyiacioł Rzpltey kazało opis pierwszych ſeſſyow ſwoich na drzwiach przybić. Poprzyſięga nienawiść nieprzyiaciołom, chce zaſkarzyć łupiezcow ſkarbu publicznego, i niechce przyimować żadnych adreſſow, ktòreby z podpisem imion znaiomych nie były przyſłane.— Partya dawna teraz *Cisalpinizowana* (mowi *Przyiaciel Praw*) utworzyła była z Dyrektoryatu ciało prawodawcze, panuiąca teraz partya chce z ciała prawodawczego utworzyć Dyrektoryat. Wybory ktòre ta partya uſkutecznia przerażaią wszyſtkich. Zdaie ſię, iż z kałuzow rewolucyi ſtraſzni ludzie wyciągnięci zoſtali i na urzędach osadzeni. Czeka nas naywiększa Anarchia. Rozproszone żywioły iakobinizmu iuż ſię zbierać zaczynaią. Naygroźnieyſze chmury wiszą nad głowami naszemi etc.— Niektóre dzienniki nasze twierdzą, iż w pewnych przypadkach śrzodki terroryzmu użyte zoſtaną.— Wczoray towarzyſtwo Ludu w raytszuli zgromadzaiące ſię zaszczepiło nowe drzewo wolności.— W klubie tym młody ieden Obywatel żądał głow bywſzych Dyrektorow, tudzież *Scherera*, *Faypoult*, *Rapinata*, *Trouvé*, i *Talleyranda Perigord.*— Pomiędzy członkami klubu znayduią ſię *Florent Guyot* i *Santerre.* Członki nie używaią innego między ſobą wyrazu iak *Ty*, i przez ſtroy wydaią ſwoy ſposob myślenia.

Liſt iednego officera na iednym okręcie flotty *Francuzkiey* zoſtaiącego był naſtępuiący.—„ *Z Kartageny dnia 24 Czerwca.* Wczoray flotta nasza tu przybyła. Połączenie z flottą *Hiſzpańſką* ſprawiło nam wiele radości. Względem dalſzego przeznaczenia flotty naywiększa panuie taiemnica. „— Z 3 tyſięcy woyſka *Hiſzpańſkiego* w *Rochefort* znayduiącego ſię, 1200 ludzi poszło na załogę do *Roſzelli*, 200 pozoſtało w *Rochefort*, a reszta na okrętach *Hiſzpańſkich.*— Na dniu 28 Czerwca Papież w towarzyſtwie Kommiſſarza rządowego i niektorych żołnierzy wyruszył z *Briançon* do *Walencyi.* Tak ieſt chorym, iż ſię ſekarze obawiaią aby w drodze nie umarł.

Armia naſza na rok 8 ſkładać ſię będzie z 565.212 ludzi. Dla utrzymania ſpokoyności wewnątrz kraiu nowy adreſs do Ludu *Francuzkiego* wydany będzie.— Exminiſter *Scherer* będzie ſądzonym przez sąd woienny.— Jeden z dziennikow naszych zawiera w ſobie naſtępuiącą anekdotę. „ Pewien złodziey który ſię nie mogł usprawiedliwić przed ſędzią pokoiu z zadanego ſobie złodzieyſtwa, rzekł: *Obywatelu Sędzio podaię moią dymiſſyą.* Lecz żart ten nie uratował go, i zoſtał do więzienia zaprowadzonym.— Generał *Michaud* ma mieć tymczasową kommendę nad armią *Angielſką*.— Podług proiektu *Poulain Grandpré* względem pożyczki 100 millionow, krewni e-

migrantow i exszlachta maią ponoſić taxę w troynasob większą od inych Obywatelow.— Odrzucenie traktatu handlowego z *Szwaycaryą*, zdaie ſię bydź działem nieprzyiacioł miniſtra *Talleyrand*. Zarzucaią mu oni, iż chciał przez to organizować kontrabandę towarow *Angielſkich*. Taż ſama partya utrzymała Ob. *Fouché* z *Nantes* na Ambaſſadora do Rzpltey *Batawſkiey*. Słychać iakoby *Talleyrand* trzech kandydatow na to poselſtwo podał: *Mareta, Alquier*, i *Chenier*. Za *Maretem* był *Sieyes*, do ktòrego *Barras* przyłączył także ſwoią krelkę, lecz trzey inni Dyrektorowie większością swoią ſkutecznili nominacyą Ob. *Fouché*, chociaż ten nie był na liście.— Pomiędzy pismami teraz biegaiącemi widzieliśmy tu iedno, którego tytuł po ulicach wywoływano: *Precz z Jakobinami, a wſzyſtko poydzie dobrze*. Nieprzyiaciele *Jakubinow* ucieszeni, kupowali to pismo, lecz iakie było ich zdziwienie gdy poſtrzegli w pierwszym wierszu te wyrazy. „*Tak ſądzą same tylko głupie i ſłabe głowy*.— Programma święta narodowego na dniu 14 Lipca obchodzić ſię maiącego iuż ieſt ogłoszone.

Na ſeſſyi Rady 500 d. 9. *Frison* z porządku dziennego zwraca uwagę Rady na pensye i przypadkowe zyſki urzędu ſekretarza generalnego poſiadanego teraz przez Ob. *Lagarde*. Okazuie, iż przeciwko urządzeniom konſtytucyinym ten ſekretarz ma pensyi 70 tyſięcy frankow, nie rachuiąc pomięszkania; światła, opału, ekwipażow etc. Jego meble kosztowały Rzpltą bliſko 150 tyſięcy frankow, iego ſrebra 35 tyſięcy. *Lagarde* pod imieniem *Gratiot* ucznia Chirurgii, ſtał ſię drukarzem i właścicielem *Redaktora i Obrońcow Oyczyzny* Dziennikow urzędowych, w których zawsse dawnemu Dyrektoryatowi podchlebiał Ten ſekretarz generalny wzbogacił mięszkanie wieylkie, które poſiada w *Surene* zwierciadłami, kryształami i koſztownemi meblami do Rzpltey należącemi. Rezolucye Dyrektoryatu, które mu były potrzebne były wydawane na wniosek *Rewbela*, ktory mu ſprzyiał, i powszechnie obierano do tego moment wyiazdu na wieś *Barrasa*, ktòryby ſię był temu ſprzeciwił. —Rada rozkazała odeſłać to oſkarzenie do Dyrektoryatu.

Dyrektoryat przeſłał Radzie poselſtwo w naſtępuiącey treści: Ob. Reprezentanci. Ambaſſador Krola *Hiszpańſkiego* w *Paryżu*, dopraſza ſię imieniem ſwoiego Rządu o pozwolenie wywiezienia z *Bordeaux* i z *Bayony* trzech tyſięcy blachow miedzianych i innych rzeczy z tegoż kruſzcu dla wybicia okrętow marynarki *Hiszpańſkiey*.—Odeſłano do osobney kommiſſyi.

Garreau czyta liſt od Adminiſtracyi *Sainte-Foix* donoſzący o publiczney ſprzedaży ſprzętow i ubiorow przeznaczonych dla woyſka.— Do Dyrektoryatu.— *Porte* przytacza inne zdarzenie: Jeden officer przybył do kommiſſyi woienney i oświadczył, iż miał u ſiebie 1000 karabinow, 1000 mundurow, 1000 par trzewikow; iż częſto pisywał do miniſtra, ażeby to kazał od niego odebrać, i że nic niemogł wſkorać. *Porte* po tym przełożeniu żąda, ażeby nakoniec podano oczekiwany rapport względem odpowiedzialności przeſtępnych miniſtrow.— *Boulay Pati* uſkarza ſię na zwłokę kommiſſyi, i żąda ażeby była obowiązaną podać ſwoy rapport w trzech dniach.— Przyięto.— *Quirot* imieniem kommiſſyi maiącey polecone roztrząśnienie oſkarzań i petycyow przeciwko ex-dyrektorom, donosi, iż ta kommiſſya niemogła ieszcze dokończyć ſwoiego dzieła z przyczyny, iż ieszcze nie odebrała wszyſtkich dowodow, lecz uważała, iż adress z *Valenciennes* donosi, iż przedano 80 tyſięcy bomb cetnar po 18 i mniey frankow, tymczasem gdy materyał do tychże bombow przedawany był dla Rzpltey po 90 frankow cetnar. *Quirot* dla poparcia oſkarzeń żąda odełania tego adreſſu do Dyrektoryatu.— Przyięto.

Na ſeſſyi dnia 10 przeczytany zoſtał adreſs podany od Obywatelow *Paryzkich* żądaiących prędkiego ukarania *Merlina* iako fabrykanta konspiracyow, *Reveillera* iako twòrcy woyny *Wandeyſkiey*. *Rewbella*, *Scherera* i *Ramela* iako łupieżcow grosza publicznego. *François z Neufchateau* iako prześladowcy patryotow, *Talleyranda Perigord* iako Agenta nieprzyiacioł. Nakazano adreſs ten wpiſać w protokuł.

Rozruchy i liczne zaboyſtwa wewnątrz kraiu popełniane dały powod do uchwalenia prawa naſtępuiącego. „Krewni emigrantow i exszlachty, tudzież ich dzieci doroſłe, Dziadowie, babki, oycowie i matki osob, znanych przez to, iż należą do *Szuanow*, będą w odpowiedzi za zaboyſtwa urzędnikow publicznych lub tych osob ktore dobra narodowe nabyły. Tam gdzie tego rozruchy utrzymuiące ſię wymagać będą, zakładnicy z pomiędzy wzmiankowanych klaſs wzięci zoſtaną. Jeżeli ci zakładnicy w przeciągu 10 dni nie ſtawią ſię, lub uciekną, na òw czas uważani i traktowani będą iako emigranci. Za każdego zabitego urzędnika publicznego, nabywcę dòbr narodowych lub obrońcę oyczyzny, 4 zakładnikow ma bydź deportowanych. Kara także pieniężna ma bydź do ſkarbu oddana za każdego zabitego 5 tyſięcy frankow, za każdą wdowę 6 tyſięcy a za każde dziecie 3. tyſięcy frankow. Każdy Obywatel który w takowym uſiłowaniu zaboyſtwa rannym zoſtanie, odbierze nadgrodę przynaymniey 6. tyſięcy frankow. Nadto wzmiankowane osoby będą ieszcze w odpowiedzi, za złupienie przez *Szuanow* kaſs publicznych, lub maiątkow partykularnych etc.

Dnia wczorayſzego *Echaſſeriaux* uczynił wniosek o niebespieczeńſtwach Oyczyzny. Żądał potym: 1.) Ażeby niepodległość ſprzymierzonych Rzpltych była pod opiekę *Francyi* poddaną.— 2.) Ażeby dochodzono ſprawcow wſzyſtkich zdzierſtw i łupieſtw względem ſprzymierzeńcow uſkutecznionych.— 3.) Ażeby każdy Obywatel od 16. do 50. roku obowiazany był opatrzyć ſię w broń z ktorą co mieſiąc ſtawać będzie przed Municypalnością.— 4.) Ażeby uſtanowiona była osobna Adminiſtracya do robienia broni.— 5.) Ażeby zakazano wywozu wſzelkich materyałow do tey roboty potrzebnych. —6.) Ażeby Obywatele ze śrzodka kraiu maiący broń kalibrową byli obowiązani uwiadomić o tym Municypalność.— 7.) Ażeby Obywatele opisani w Prawie i mieszkaiący w Departamentach przyległych nieprzyiacielowi, byli pod dozor Municypalności poddani. — 8.) Ażeby Prezydent Dyrektoryatu na wſzyſtkch uroczyſtościach publicznych noſił Księgę Narodową, w którey wpisane będą imiona wſzyſtkich Generałow i żołnierzy ſłużących Oyczyznie

z Hagi dnia 16. *Lipca*.

Nowy miniſter *Francuzki* Ob. *Fouché* oddał Dyrektoryatowi liſty ſwoie kredencyalne w charakterze miniſtra pełnomocnego Rzpltey *Francuzkiey*. Stało ſię to d. 14. w którym woyſka *Francuzkie* obchodziły rocznicę zniszczenia Baſtylii. W mowie swoiey wspomniony miniſter nic nie wzmiankował takiego, coby ſię ściągało do maiącey naſtąpić u nas odmiany. Tym czasem wielkie tu panuie w umyſłach poruszenie. Ciało Prawodawcze oddało kommendę nad woyſkami *Batawſkiemi* Gen: *Brune*, lecz to zapewne nie tak z powodu wewnętrznych iak raczey zewnętrznych okoliczności, gdyż powſtaie tu coraz większa obawa świeżego attaku od woyſk *Angielſko-Roſſyiſkich*, w ktòrym to przypadku woyſka nasze wspolnie z *Francuzkiemi* działać będą, a Generał *Francuzki* podług brzmienia traktatu kommendę nad Armią ſkombinowaną mieć powinien.— Miniſter Policyi znalazł rzeczą przyzwoitą wydać liſt okolny do wszyſtkich adminiſtracyow departamentowych, aby baczne dawały oko na ſtronnikow domu *Oranij*, ktòrzy powrot onego do *Hollandyi* rozgłaszaią.

z Madrytu dnia 26. *Czerwca*.

Szwagier Xiążęcia Pokoiu Margrabia *Branciforte* zoſtał mianowany naywyższym armiow wodzem i inspektorem 4 kompaniow gwardyi, w którey ſam Krol ieſt Pułkownikiem. Inny krewny Xiążęcia Pokoiu zoſtał Arcy-Biſkupem *Sewilly*.

z Sztokolmu dnia 9. *Lipca*.

Przeszłey niedzieli zaczeły ſię iuż nabożeńſtwa po kościołach za ſzczęśliwe rozwiązanie Krolowy.— Krol wkrotce wyiedzie do *Karlſkrony*. G. *Mannerſkranz* przodem ſię tam udał. G. *Wreden* odiechał do *Finlandyi*. Uzbroienia w kraiu naszym teraz ſię zaczynaią.

z Berny dnia 6. *Lipca*.

Nadzieia, iż wkrotce widzieć będziemy *Auſtryakow* opuszczaiących całkiem *Szwaycaryą* powiększa ſię codziennie, woyſka *Auſtryackie* czynią przygotowania do obrony, a *Francuzi* ſposobią ſię do wſtępnego boiu.

Obywatel *Visconti* Miniſter Rzpltey *Cisalpińſkiey* w *Szwaycaryi*, który był wyiechał do *Chambery* dla porozumienia ſię z Dyrektoryatem *Ciſalpińſkim* względem teraznieyszego ſtanu rzeczy, powrocił tu i rozpoczął na nowo ſwoie urzedowanie. Zapewniaią, iż Ob. *Bignon* ſprawuiący intereſſa *Francyi* przy rządzie *Cisalpińſkim* od wyiazdu Ob. *Rivaud*, odebrał od Dyrektoryatu rozkaz odwołuiący.

Od granic Szwabſkich dnia 12. *Lipca*.

Xiąże *Wirtemberſki* w podroży ſwoiey *incognito* do *Wiednia* przedſiewziętey, nie zaiechał daley iak do *Braunau*. Kuryer ktory mu przywiozł depesze, był przyczyną iż muſiał nazad do *Stutgardu* powrocić. Na dniu 9. Xiąże znowu przeieżdżał przez *Augsburg*. W drodze zabawił kilka dni w *Munich*. Na dniu 10. przybyło kilku officerow i kommiſſarzow *Roſſyiſkich* do *Augsburga* dla urządzenia marszu iedney kolumny *Moſkalow* ktora przez *Szwabią* przechodzić będzie.— W *Szwaycaryi* armie nawzaiem tylko uważaią ſię. Generał *Maſſena* coraz więkſze ściąga do ſiebie poſiłki.— Dyrektoryat *Helwecki* formuie na nowo 4. bataliony i 4. kompanie woyſk *Helweckich*.

z Ratyzbony dnia 13. *Lipca*.

Dekret Kommiſſyi Ceſarſkiey pod dniem 12. *Lipca*.

Dzień 18. Kwietnia roku 1797. był dniem znakomitym, w ktorym Miniſtrowie pełnomocni *Auſtryaccy* i *Francuzcy* podpisali w *Leoben* przedugodne pokoiu punkta, w ktorych przez pokorne przełożenia od Seymu do Cesarza Jmci zanieſione, zawieszenie wszelkich krokow nieprzyiacielſkich między Rzeszą *Niemiecką* i Rzpltą *Francuzką* było poſtanowione i ułożone, tak dalece iż pod zaſłoną tey ſpokoyney Konwencyi, miano natychmiaſt przyſtąpić do dzieła pokoiu i jego ukończenia. Ale wypadki nieodpowiedziały ſprawiedliwym nadzieiom. *Francuzi* pomimo ſtatecznego obſtawania Rzeszy przy ſwoich zamiarach ſpokoynych, każdy prawie dzień naznaczali przeciwnym temu poſtępowaniem; kraie Rzeszy na prawym brzegu *Renu* leżące, nieprzeſtawały doznawać uciſku iak w czaſie trwaiącey woyny, przez wszelkie nakłady woienne z pogardą na przełożenia ſtron cierpiących, oraz ſamey Deputacyi Rzeszy, a forteca *Erenbreitſtein* to Państw *Niemieckich* przedmurze, po długim obleżeniu zoſtało zaięte. Kraie i Lenności Rzeszy w *Helwecyi* leżące, nayprzeciwnieyſzym Prawom Narodow ſpoſobem zoſtały przyłączone do nowo utworzoney Rzpltey *Helweckiey* i za pomocą zamięſzania ſprawionego w *Szwaycaryi*, ogniſko niszczącego Rewolucyi *Francuzkiey* wolkanu, znalazło ſię bardziey zbliżone do ſtrony *Niemiec* przyległych *Helwecyi*. Od tego nakoniec momentu Rząd *Francuzki* zawsze wierny duchowi Rewolucyow, nieprzeſtawał zatrudniać ſię planami zmierzaiącemi do całkowitego zerwania związkow politycznych Rzeszy z *Włochami*; wśrzod negocyacyow pokoiu pomnażał ſwoią potęgę, dosyć ſtraszną przez traktaty odpornego i zaczepnego przymierza, i dał naywyraźnieyſze rozkazy do konſkrypcyi 200. tyſięcy woyſka. Tym to ſpoſobem (niewspominaiąc tu innych zdarzeń i niebespieczeńſtw zaſługuiących na naymocnieyszą uwagę) ſtan polityczny Rzeszy w powszechności coraz bardziey ſzwankował w pośrzod zawieszenia wſzyſtkich krokow nieprzyiacielſkich zezwolonego przez Rząd *Francuzki*. Ten ſtan rzeczy powinien iuż być uważany w części iako ſkryta, w części iako otwarta woyna. Dosyć ieſt w tey mierze przytoczyć zdarzenia. Rozkaz odnowienia fortyfikacyow *Erenbreitſteinu*, przymuszanie mieszkańcow do opatrzenia iey w żywność, i wyraźna wola rządu *Francuzkiego* utrzymania ſię przy poſſeſſyi tey twierdzy przeciwko powadze Traktatow i Prawom narodow; Zaięcie *Manheimu*, rozbroienie iego załogi, nakazanie w tym mieście tymczasowego Rządu, rewolucyinym wſtępem uſkutecznienia groźby wyrażoney w urzędowey Nocie Pełnomocnikow *Francuzkich* w *Raſtad* pod dniem 3 Października, iż do *Niemiec* wprowadzone będą prawidła *Francuzkie* wszelaki Rząd niszczące; w tymże ſamym rewolucyinym duchu ieſt Liſt Dyrektoryatu pod 15 Marca 1790 do Generała kommenderuiącego *Jourdan*, gwałtowne poſtępowanie woyſk w śrzodek *Niemiec*, przechodząc iawnie linią armiſtycyiną, nieſłychane wezwanie d. 1 Marca fortecy *Filipsburga* do poddania ſię, i okropne zagrożenie kommendantowi zaięcia tey twierdzy gwałtem; Pismo pod 4 Marca do Magiſtratu namawiaiące do zdrady przeciwko Cesarzowi i Rzeszy; baterye w bliſkości twierdzy wysypane; okropna *Bernadotta* Proklamacya wzywaiąca *Niemcow* do buntu przeciw naywyżſzey ich głowie, i inne zdarzenia wyrażone w Dekrecie Kommiſſyi Cesarſkiey pod 4. Kwietnia r. t. takie ſą poſtępki maiące w ſobie wſzyſtkie własności ſtanu woyny, a ktòre nie mogą być znieſionemi przez oświadczenia ſpokoynych ſkłonności, przez roznicę wyobrażeń nienaturalnych, i ſamym ſobie przeciwnych.

(*Reſzta potym*.)

Na teyże ſeſſyi Seym naznaczył dzień 26. t. m. dla naradzenia ſię nad tym Dekretem Kommiſſyi Ceſarſkiey. Poſtanowił oraz, iż otworzenie Protokułu w okoliczności nieszczęśliwego zdarzenia pod *Raſtad* naznaczone na dzień 15. zoſtanie na kilka dni przedłużonym z przyczyny iż do tego momentu bardzo mała liczba inſtrukcyow ieſt nadeſłana. Niektore Dwory oznaymiły ſwoim Miniſtrom, iż ſprawa tego rodzaiu nie może być wyiaśniona, ani załatwiona przez Deputacyą Rzeszy. Przewiduią zatym, iż zdanie większości będzie, azeby wſzyſtko poruczyć mądrości i ſprawiedliwości Ceſarza.—Pierwsza kolumna korpusu woyſk poſiłkowych *Roſſyiſkich* przybędzie dnia 20. do *Schwandorff* o 4. mile ztąd, uda ſię potym przez *Amberg* nieprzechodząc przez *Ratyzbonę*.

z Strazburga dnia 13. *Lipca*.

Wſzyſtko zoſtaie w ſpokoyności na prawym brzegu *Renu*, *Offenburg* od obydwoch ſtron ieſt opuszczony. Nasze woyſka zaymuią okolice *Appenweyer* forpoczty *Francuzkie* iako też i *Auſtryackie*, dochodzą aż do *Neufreyſtädt*, przez naſze miaſto ciągną uſtawicznie woyſka.

Podług liſtow z *Bazylei*, głòwna kwatera Artylleryi od Armii *Maſſeny* znayduie ſię od kilku dni w *Olten* w kantonie *Soleure*. Mowią że ten kommendant przenieſie nieochybnie ſwoią kwaterę do tego mieysca.

z Kolonij dnia 13. *Lipca*.

Większa część garnizonu naszego poszła tego poranku do obozu o ćwierć mili od miaſta. Podług liſtow z *Belgium* wielka niespokoyność panuie w tym kraiu iako też i w *Hollandyi*, od czasu gdy ſię dowiedziano o przygotowaniach czynionych w portach *Angielſkich*.

z Moguncyi dnia 14. *Lipca*.

Przybywaią tu ciągle woyſka *Francuzkie*, ktòre przechodzą na prawy brzeg *Renu*. Te ktòre widzieliśmy od dwoch dni, ſą 65ta i 66ta Półbrygady, dwa regimenta huzarow, a trzeci kawaleryi, maią formować oboz w *Höchſt*.

z Akwizgranu dnia 15 *Lipca*.

Z *Maſtrychtu* bardzo wiele ammunicyi wyprowadzaią, nad brzegi *Belgickie* ciągnie zawsze ieszcze bardzo wiele woyſka. Wielu ſzefow insurrekcyi *Belgickiey* na śmierć ieſt ſkazanych.

z Mancheimu duia 16. *Lipca*.

Na dniu wczorayſzym zaszła bitwa między *Auſtryakami* i *Francuzami* o kilka mil ztąd od ſtrony *Heydelberga*. Zdaie ſię, iż ſpodziewano ſię wypadkow znacznieyszych, ponieważ część woyſka *Francuzkiego* zoſtawała całą noc pod bronią. Jeden officer od regimentu 3go huzarow był lekko w tey bitwie rannym.

Od niższey Elby dnia 19. *Czerwca*.

Podług liſtow z *Helsingor* Kròl *Szwedzki* dowiedziawszy ſię, iż okręty *Szwedzkie* w *Anglii* w ſekweſtr wzięte zoſtały, poſłał G. *Toll* do *Peterzburga*. *Anglia* miała oświadczyć, iż odda nazad okręty *Szwedzkie* ſkoro *Szwecya* wyraznie przeciw *Francyi* ogłoſi ſię. W *Karlskronie* maią uzbraiać 10. liniowych okrętow. Kròl wkrot-

ce tam poiedzie.— *Z Peterzburga* donoſzą o przybyciu tamże Margrabiego de *Gallo* z podziękowaniem Imperatorowi za wſparcie Krolowi *Neapolitańſkiemu* dotąd okazane.— W *Syberyi* tak wielkie tey zimy mrozy były, iż ſobole nawet pomarzły.

z Brünn dnia 20. Lipca.

Duchem rozruchow zaięty ſławny buntownik *Widdyńſki Basman-Oglu*, zdaie ſię być rowno mniey dbaiącym na pokoy, iak na łaſkę ſwoiego Monarchy. Wiarołomny wbrew danym przyrzeczeniom, nie tylko pozoſtałe woyſka ſwoie nie rospuścił, ale nawet świeżemi od działami pomnożywszy, roſpoczął kroki nieprzyiacielſkie i Baszę *Ruszczuk* ktory go do poſłuſzeńſtwa chciał przywieść, w krwawey potyczce zupełnie poraził. Głowny widok *Basmana-Oglu* zdaie ſię być teraz wymierzony przeciw *Orsowie*, i iuż zdobył w bliſkości tey fortecy znayduiący ſię Zamek, wezwawſzy kommendanta *Orsowy* do poddania ſię, ktorą to iednak propozycyą tenże odrzucił. W *Belgradzie* bardzo ſię zaczynaią obawiać tych krokow *Basmana-Oglu*, i *Belgrad* ma być w ſtanie obrony poſtawiony. Tym czasem *Basman-Oglu* bardzo ſię przyiacielſkim okazuie względem granicy Ceſarſkiey.

W *Jaſſach* pokazała ſię zaraza morowa, ktora przymuſiła ſamego Hospodara do opuſzczenia miaſta.— Podług gazety *Tryeſtſkiey*, Sultan poszle 25 tyſięcy koni dla remontowania kawaleryi *Auſtryacko-Roſſyiſkiey*. W potycz. pod *Novi* miało być zaiętych wniewolę i zabitych 130,000 *Francuzow*, o czym iednak gazeta *Wiedeńſka* nic nie wspomina.— Xiąże *Parmeńſki* na dniu 28. Czerwca puścił ſię w drogę z *Werony* do *Colorno*.— Legion Cudzoziemſki miał wniyść zupełnie w ſłużbę *Francuzką*.

Wypis z Liſtu z Genui dnia 20 Czerwca.

Korzyſtam z momentu przybycia do tego miaſta, dla donieſienia o ſtanie *Malty* i *Egiptu*. Miałem polecony ſobie obowiązek opatrywania *Malty* żywnościami z *Tunis*, i miałem szczęście doprowadzić do tey wyspy rozmaite transporta. Rownież mi ſię udało wſpolnie z konſulem przywrocić lądem kommunikacyą z *Egiptem*. Ale konſul *Angielſki* w *Tripolis* uwiadomił o naszych czynnościach Admirała *Nelson*, ktory wyſłał natychmiaſt ſwoy okręt woienny *le Vangard*, z zapowiedzeniem Baszy *Trypolitańſkiemu*, ażeby odtąd niedoſtarczał *Francuzom* żywności; zalecił mu oraz aresztować ich, czego gdyby nieuſkutecznił, miał ſię spodziewać woyny lub oſkarżenia przed W. Sultanem. Niedołężny Basza nieśmieiąc ſię Admirałowi *Angielſkiemu* ſprzeciwić, uczynił zadosyć iego rozkazom. Pomimo naszego zatrzymania w domu konsula, korrespondencya z *Egiptu* lądem zawsze ſię dobrze utrzymywała. *Buonaparte* nawet wyprawił z osobna dwa ſtatki dla odbierania wiadomości z *Europy*. *Nelson* natychmiaſt o tym uwiadomiony, wyſłał d. 19 floreal (8. Maja) okręt *Portugalſki Alfons* pod kommendą kommodora *Cambelli*, ktory upomniał ſię u Baſzy o wydanie ſobie natychmiaſt wſzyſtkich *Francuzow* znayduiących ſię w *Tripolis*, zagrażaiąc w przypadku odmowienia, bombardowaniem miaſta i portu. Basza powtornie był tym zatrwożony, i natychmiaſt 300 *Turkow*, *Maurow*, i *Beduinow* przybyli do domu konsula, porwali ſamego konsula, Vice-Konsula, Porucznika okrętu wyſłanego przez *Buonaparte*, i mnie. Znaydowaliśmy ſię bez kapeluſzow i obuwia; w tym ſtanie wtrącili nas do ſtatku, i obchodzili ſię z nami okropnym ſposobem. Przewieziono nas do okrętu *Alfons*, i tam uznani byliśmy za ieńcow *Angielſkich*. W moment potym inni *Francuzi* w liczbie 24 tegoż ſamego doświadczyli losu.

W krotkim czaſie dom Konsula podany był na rabunek i we dwie godziny ze wszyſtkiego był ogołocony.— Zabrano nasze papiery, pieniądze, kleynoty, nawet te, ktore należały do rządu. Niektorzy nasi przyiaciele odkupili przedawane przez aukcyą niektore ſprzęty, i odeſłali nam ie na okręt. Winniśmy oddać ſprawiedliwość poſtępowaniu kommodora *Portugalſkiego*; zachowywał on dla nas wszyſtkie należyte względy.— Dnia 17. Maja płynęliśmy około *Malty*; odſtąpiono na ienczas od oblężenia, i ſpotkaliśmy kommendanta *Boalle*, ktory miał trzy okręty i iednę fregatę. Płynęliśmy z nim aż do ſtanowiſka *Palermy*, lecz *Nelson* kazał mu natychmiaſt powrocić do oblężenia *Malty*. Tym ſpoſobem z *Malty* przez 15. dni niewidziano żadnego okrętu.— Nazaiutrz po naſzym do *Palermy* przybyciu, *Nelson* przyszedłszy do okrętu, kazał powiedzieć przez Kommodora *Portugalſkiego*, iż nie miłe mu są śrzodki iakie okoliczności przymuſiły go przedſiewziąść, lecz że nie chciał ażebyśmy byli traktowanemi iako ieńcy, i że zaraz rozkaże przygotować ſtatek dla przewiezienia nas do *Genui*. Nazajutrz wyiechaliśmy, i ſpotkaliśmy 4. okręty woienne idące na wzmocnienie eſkadry *Nelsona*. Był to Lord *Cornwallis*. W *Palermie* podczas naszego bawienia, znaydowało ſię 10. okretow liniowych, 2. fregaty, i dwa ſtatki kanonierſkie, rachuiąc do tego wszyſtkiego i ſtatki *Portugalſkie*.

z Wenecyi dnia 3. Lipca.

Pierwſza kolumna woyſk *Roſſyiſkich* przybyła na dniu 28. Czerwca do *Rowigo*, a wyszła dnia 29. do *Ferrary*. Ten korpus ma ſię złączyć z korpusem Generała *Klenau* w *Bononij*. Liſty z *Ferrary* pod dniem 1. Lipca donoszą, że Miaſto *Bononia* otworzyło ſwoie bramy Generałowi *Klenau* po lekkiey kanonadzie. Mowią że garnizon *Francuzki* od 500. ludzi pod kommendą Generała-Adjutanta *Hulin* będzie odprowadzony do forpocztow *Francuzkich* na granice *Toſkanij*, gdzie zapewniaią, że Generał *Macdonald* cofnął ſię z resztą woyſka ſwego. Jego prawe ſkrzydło przeszło iuż *Fornowo* dnia 26. Czerwca i udało ſię ku *Pontremoli*. Inne woyſka obrały ſobie ſtanowiſka nad *Appeninami Toſkańſkiemi*, a do *Romanij* wyſłany tylko ieſt mały korpus dla utrzymania patryotow uzbroionych z trzech Legacyow, ktorzy ieszcze uſiłuią walczyć o mieysce z woyſkami *Auſtryackiemi*.

z Medyolanu dnia 6. Lipca.

Podług przybyłych donieſień Generał *Moreau* zoſtawił korpus od 10 tyſięcy ludzi w *Bochetta* dla obrony tego znacznego ſtanowiſka. Zebrał resztę ſwoich ſił na wzgorkach *Sawory* i *Wado*. Podług liſtow z *Alexandryi* datowanych pod d. 4. Woyſka *Auſtryackie* miały ſwoie ſtanowiſka na obydwoch brzegach *Bormidy* i *Tanary*; ich forpoczty zaczynały ſię w *Bobbio*, a rozciągały ſię przez *Novi*, *Alegwi-Cherasque* i *Montcagliari*, ku *Luce*.

z Roveredo dnia 12 Lipca.

Francuzi opuścili na dniu 8 *Florencyą*; 2 do 300 kawaleryi *Auſtryackiey* weſzło tam tegoż samego dnia, zoſtali przyięci od tamteyszych mieſzkańcow z wielkiem okazaniem radości. *Francuzi* zburzyli całkowicie rezydencyą wielkiego Xiążęcia, wszyſtko co ſię tam znaydowało zoſtało ſprzedane; ale większe części tych ſprzętow zoſtały kupione od tych ktorzy mieli chęć oddania ich ſwemu Monarſze.

z Łowicza dnia 24. Lipca.

Odprawił ſię w Szkołach Łowickich JXX. *Pijarow* popis z nauk dawanych w przeciągu roku, ktory zaszczycić raczył przytomnością ſwoią tak ſławny w Literaturze i zaſługami w kraju JO. Xiążę *Kraſicki* Arcy-Biſkup Gnieźnińſki, w aſſyſtencyi WW. JXX. *Zacharyaszewicza* Infułata, Audytora, Officyała Archidyecezyi, *Siegla* Kanonika Gnieźnińſkiego, *Wodzyńſkiego* Archidyakona, *Wieſiołowſkiego* Surrogata, iako też i innych JXX. Kanonikow Prześwietney Kapituły Łowickiey, i wielu z Duchowieńſtwa świeckiego i zakonnego. Przytomni także byli WW. Obywatele pobliżsi i Miaſta *Łowicza*, iako też wiele Dam zacnych. Młodź edukuiąca ſię z naywiększem wſzyſtkich zaproszonych gości ukontentowaniem przez trzy godziny na zadawane ſobie pytania odpowiadała.

OBWIESZCZENIA

Ponieważ garbarnie w Prowincyach Pruſs Południowych, Nowo Wschodnich i nowego Szląſka teraz exyſtuiące, w tak znaczney znayduią ſię liczbie, iż wyſtarczą na wyrobienie ſkor ſurowych, a wywoz onych dotąd dozwolony, ſprawiłby uſzczerbek robotnikom około garbarni tychże pracuiącym; tak więc celem utrzymania tychże fabryk i pomnożenia im zarobku; iako też przez wzgląd, iż pomnażaiąca ſię w kraiu ludność, i znaczna liczba woyſk. potrzebuią znacznieyſzego ſkor wyrobionych zapasu, poſtanowiono zoſtało przez Rząd Kraiowy: *Iż wywoz wſzelkich ſkór ſurowych: Wołowych, Koźlich, Cielęcych, Owczych i Jagnięcych za granicę zakazany ieſt we wſzyſtkich pod Panowanie Pruſkie podpadłych bywſzych Polſkich Prowincyach; a nawet ſkury takowe nie będą mogły być wywożone z jarmarku Frankfurtſkiego i kraiowych portow morſkich; ſkurki zaś Zaięcze i Krolicze ieszcze na ten raz mogą być wyprowadzane.* O takowych wyrokach Rządowych, donosi ſię Publiczności dla iey przeſtrogi i informacyi.— Dan w Warſzawie dnia 17. Czerwca 1799.

Kamera J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Stoſownie do obwieszczenia pod dniem 4 Września 1797 wyſzłego, podaie ſię do wiadomości publiczney naſtępuiące dokładnieysze urządzenie względem opłaty celney i sposobu oney wybierania, iako też dozwolonego i zakazanego towarow rożnych do kraiu wprowadzania.— 1.) Trzciny Hiſzpańſkie, gdy ſą albo całe nieoprawne; lub oprawne w moſiądz, cynę, w kokus, lub kości, będą podciągnięte tylko pod opłatę 4. Pro Centu. Jeżeli zaś oprawy takowe ſą z materyi przednieyszey, np. złota, ſrebra, kości ſłoniowey, lub bursztynu, na ow czas opłata od nich, iako od towaru galanteryi, wybieraną będzie w kwocie 10 Procent.— 2.) Jeżeli zaś zdarzą ſię towary w Taryſie żadney pewney i udeterminowaney Taxy nie maiące, od ktorych cło wybierane bywa podług ſzacunku dopiero z taxy wyciągnąć ſię maiącego, na ow czas wartość onych podług faktury, ktorą właściciel w każdym przypadku ma produkować, wyciągniętą być powinna.— 3. Pantofle ſaſianowe, ſkury, tudzież ſkorki baranie na biało wyprawne, nie ſą zakazane, i mogą być wprowadzane za opłatą 10 procent.— 4. Skory Sarnie wyprawne, nie maiąc w taryſie żadney pewney taxy, pociągnięte będą zatym do opłaty celney w kwocie 10 Procent podług aktualney onych wartości.— 5. Oprocz rękawiczek Duńſkich, żadne obce rękawiczki ſkurzane nie mogą być wprowadzane do kraiu na ſprzedaż: nie podciągaiąc iednak pod to prawidło rękawiczek zagranicznych z ſutrem lecz takowe za opłatą 4 Procent mogą być wprowadzane.— 6. Dozwala ſię wprowadzania ſkor obcych wyprawnych, biało farbowanych, gdyż te należą pierwiaſtkowo do gatunku ſkor nie zakazanych biało wyprawnych ktorych nawoz do dawnych Prowincyi Pruſkich ieszcze ieſt pozwolony.— 7. Wszyſtkie gatunki wſtążek iedwabnych zagranicznych ieszcze dozwolonych, wąſkich lub ſzerokich, taxowane będą od dnia dziſieyszego na wagę funt po 16. talerow, od ktorych 10 Procent na opłatę celną ma byc wybierany.— Dan w Warszawie d. 18. Czer: 1799.

Kamera J. K. Mci Pruſs-Południowych Woienno Ekonomiczna.

W Krolewſkich Amtach Borowych Wyszkowſkim i Orłowſkim nad rzekami Bugiem i Narwią w Pułtuſkim i Zakroczymſkim, także nad rzeką Narwią i ſpławną rzeką Wkrą leżących; wielce znaczna wielość Sosnowego drzewa na belki 54 ſtop długości i do Budowy po 42 ſtop długości.— Budulcu czyli śrzedniego na budowę drzewa po 36 do 40 ſtop długości i rożne gatunki Browarek z zachowaną Krolewſko-Woieno Ekonomiczney Kamery approbacyą, publicznie naywięcey daiącemu na pniach ſprzedane bydź ma.— To drzewo będzie na części podzielone, naymnieysza ſkładać ſię będzie z 10ciu kop, to ieſt:

1.	Kopa	Belek
1.	ditto	Budulcu.
1.	ditto	Browarkow po 1) 3 Sążenia.
2.	ditto	ditto — — 1 (2 ditto
3.	ditto	ditto — — 1 ditto

Mieyſca na Licytacyą ſą w dniach naſtępuiących wyznaczone.— Dla Amtu Borowego Wyszkowſkiego dnia 24 Września we Wtorek w zamku Biſkupim w Wyſzowie o godzinie 9 zrana.— Dla Amtu Borowego Orłowſkiego dnia 27 Września w Piątek w zamku Biſkupim w Broku nad Bugiem zrana o godzinie 9.— Dla Amtu Borowego Pułtuſkiego dnia 30 Września zrana w Poniedziałek w domu Amtu w Gorkach pod Pułtuſkiem.— Dla Amtu Borowego Zakroczymſkiego dnia 7 Października w Poniedziałek w domu Amtu Zakroczymſkiego.— Jedna połowa ſummy za kupione drzewo powinna bydź zapłacona po naſtąpioney approbacyi, przed wyznaczeniem drzewa, druga zaś połowa po wywozce z mieyſca ſpławu.— Dokładnieyszym zapytywaniom, Ober-Forſztmeiſter de Landwüſt w Płocku zadoſyć uczyni.— Drzewo powinno przed 1. Marca 1800 Roku wſzyſtko bydź wywiezione.— W Płocku dnia 19 Czerwca 1799.

J. K. Mci Pruſs Nowo-Wſchodnich Woienno-Ekonomiczna Kamera.

Kommiſſya wspolna przez Nayiaśnieysze dwa Dwory Ceſarſkie i Krolewſko-Pruſki do upadłych ſześciu Bankow to ieſt UUr. Piotra *Teppera*, Karola *Schulca*, Fryderyka *Kabryta*, Prota *Potockiego* i Jana Dawida *Heyzlera* wyznaczona.

Wam poſiadaczowi Wexlow dwoch *Tepperowſkich* pod dniem 1. i 2. Junij 1792. datowanych na ſummę Czer: Złł: 4000. wydanych w Protokule Legitimorum pod Nrem 271. w imieniu W. Staniſława *Jorſkiego* likwidowanych, tudzież Wierzycielom, Adminiſtratorom i Prokuratowi Maſſy po *Teperowſkiey* nakazuie, abyście w Sądzie teyże Kommiſſyi w tenczas gdy ſprawa z ſtrony Maſſy po *Teperowſkiey* przeciwko Powodowi lub z ſtrony Powoda przeciwko Wam do ſądzenia przypadnie, osobiecie i zawiło ſtawili ſię na popieranie W. Staniſława *Gorſkiego*, niegdy Felixa *Gorſkiego* Sędziego Grodzkiego Warszawſkiego ſyna Powoda, ktory ſtosuiąc ſię do Rezolucyi Kommiſſyi pod dniem 10. Lipca Roku teraznieyszego zaszłey areszt na ſummę powyższą i wexle determinuiącey popieraiąc tenże areszt z Powodow poniższych pozywa Was do widzenia i przyſłuchania ſię złożenie Wexlow tychże jednego na Czer: Złł: 2200. drugiego na Czer: Złł: 1800. w Xięgach Bankowych po *Tepperowſkich* na imie i pod tytułem conto W. *Gorſkiego* Sędziego Grodzkiego zapiſanych, a w Protokule likwidacyi w imieniu W. Staniſława *Gorſkiego* likwidowanych nakazać, po ktorych złożeniu, tak z przyczyny początkowego onych właściciela Sędziego *Gorſkiego*, a Powoda Oyca zaszłey śmierci i utonionych papierow, jako też formowaney do Powoda, jako jego ſyna o jakowyś dług akcyi, własność tychże wexlow, i pretensyą Maſſy za złożeniem dowodow rozpoznać, Summę Czer: Złł: 217. fl: 9. Jeżeli w całości lub w części Maſſie *Teperowſkiey* należeć ſię okaże, jako pod jednym conto zapisaną do Właściciela Wexlow powyższych ſposobem kompensaty zregulować, i własność Wexlow i ſumm Powodowi przysądziwszy one powrocić, i to co Prawo i ſprawiedliwość wymagać będzie poſtanowić.— *Dan w Warszawie Dnia* 12. *Lipca* 1799. *Roku.*

(L. S.) *T. Wędrychowſki. S. K. B. Regent.* mpr.

W czaſie wizytowania Apteki w Klasztorze Paulińſkim na Jasney Gorze przy Częſtochowie ſytuowanym, okazało ſię, iż tam fabrykowano proszek— Arszenik w sobie zawieraiący— i przedawano dotąd pod imieniem proszku na febrę; oſtrzega ſię zatym Publiczność, aby proszeku tego nader ſzkodliwe czyniącego ſkutki nieużywała: wſzyſtkim zaś Doktorom i Aptekarzom nayściśley przykazuie ſię, aby pod ſurowemi karami nie tylko ſami nieważyli ſię przedawać lub zalecać takowego proszku, ale nadto bacznie przeſtrzegali, iżby nadal nie był nigdzie przedawanym i używanym; o przypadkach zaś w tey mierze do ich wiadomości doyść magących, maią natychmiaſt donoſić J. K. Mci Collegio Medicis.— Dan w Warszawia dnia 6. Czerwca 1799. roku.

Collegium Medicum et Sanitatis w Prowincyi J. K. Mci Pruſs Południowych.

DONIESIENIE.

Xiążęnice w Powiecie Błońſkim. Młyn tuteyszy wodny, Wyprys zwany, z wszelkiemi do tegoż należącemi rolami, ogrodami i łąkami, ma być od Sgo Marcina r. b. na ſześć po ſobie naſtępnych lat w dzierżawę wypuszczony. Termin do licytacyi tegoż młyna na dzień 6ty Sierpnia r. b. przed południem na Folwarku tuteyſzym wyznacza ſię, na ktorym życzący ſobie takowey dzierżawy zgłoſić ſię zechcą i więcey daiący otrzymania oney ſpodziewać ſię może.— Dnia 26. Czerwca 1799.

Dominium Xiążenickie.

Podaie ſię do wiadomości Publiczney, iż gdyby ſobie kto życzył kupić Owiec Angielſkich, ſamcow takichże, ſkopow z tegoż gatunku, ſtarych i młodych, z wełną nayprzednieyſzą, oraz przepis doſkonały z okazaniem iak wielkie pożytki z konſerwowania takowego wynikaią, doſtanie każdego gatunku iak wyżey po kilkaſet ſztuk do wykoru. Udać ſię ma do JP. Tomasza Sobiczewſkiego w dworku JP. Łukasza Papińſkiego na Pradze mieszkaiącego, lub na mieysce do JP. Rzewuſkiego w Szankowie pod Łoſicami mieszkaiącego w Cyrkule Białſkim.

Wincenty *Wnorowſki* ze wsi *Wroblow*, Parafii *Kulewſkiey* na Podlasiu, piąty rok iak z domu wyiechał. Pozoſtała po nim małżonka nie maiąca dotąd o nim żadney wiadomości, uprasza przez miłość bliźniego, ieżeli kto wie mieyscu iego przebywania, ażeby raczył donieść do kantoru ninieyszey Gazety.

Kantor tey Gazety jeſt w Rynku Starego Miaſta, w Kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze.— Exemplarz gr: 20.